

شرح جامع و نمونه سوالات

اصول فلسفه و عرفان اسلامی

«هنر»

(فلسفه اسلامی - هنر اسلامی)

مؤلف: مریم خلیل زاده مقدم

پیشگفتار مؤلف

نگاهی به تعداد داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر تقاضا برای ادامه تحصیل در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به طور چشمگیری افزایش یافته است. مشکل عمده اغلب داوطلبان، تعدد و تنوع منابع درسی و عدم آگاهی از این منابع است.

اثر حاضر تحت عنوان «اصول فلسفه و عرفان اسلامی» در مقطع کارشناسی ارشد تهیه و تنظیم شده است. هدف از تألیف این کتاب افزایش بنیة علمی و آموزش به داوطلبانی است که در جستجوی منابع و اطلاعاتی از اینگونه می‌باشند. در این کتاب سعی شده است مطالب به نحوی تنظیم شود که بتواند جوابگوی نیاز داوطلبان گرامی کنکور کارشناسی ارشد هنر باشد.

سعی شده در این تألیف از منابع و جزوات اصلی و تکمیلی استفاده شود تا داوطلبانی که وقت کافی جهت مطالعه و آماده‌سازی خود برای کنکور را ندارند در کمترین زمان ممکن بتوانند خود را به حد ایده‌آل برسانند در ضمن در این تألیف مجموع تست‌ها و نیز سؤالات آزمون‌های سراسری کارشناسی ارشد ۱۳۸۹ - ۱۳۸۵ جمع‌آوری گردیده است. که این مجموعه کامل می‌تواند بسیار مؤثر و مفید برای داوطلبان و علاقه‌مندان گرامی باشد. در ضمن بر خود لازم می‌دانم از استاد فرزانه جناب آقای دکتر غلامرضا اعوانی تشکر نمایم.

با سپاس

مریم خلیل‌زاده مقدم

به یاد یگانه برادرم امید

آری؛

« ایوان تهی است

و باغ از یاد مسافر سرشار»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول: فلسفه و عرفان اسلامی	
۱۸	معنا و مفهوم فلسفه در اسلام
۲۱	سنت عرفانی در اسلام
۲۴	تعریف عرفان
۲۴	عرفان در مقایسه با زهد و عبادت
۲۵	عناصر و اصول اساسی عرفان
۲۶	مقامات و حالات در تصوف
۲۷	حالات یا احوال و شرح آنها
۲۷	عرفان نظری
۲۸	عرفان عملی
۲۸	تفاوت عرفان و تصوف
۲۹	خلاصه فصل
۳۰	تست‌های آخر فصل
۳۲	پاسخ تست‌های آخر فصل
فصل دوم: مکاتب فلسفی اسلامی	
۳۵	نهضت‌های کلامی - فلسفی (مذاهب اعتقادی)
۳۵	۱- معتزله
۳۶	عدل به عنوان مبدأ اخلاق
۳۶	برخی عقاید
۳۶	۲- متکلمین
۳۷	برخی عقاید
۳۷	مسئله جوهر فرد در علم الکلام
۳۷	۳- اشاعره
۳۸	برخی عقاید
۳۸	مکاتب فلسفی ایرانیان
۳۸	۱- خردگرایی محض (محمد زکریای رازی)
۳۹	مهمترین آثار محمد زکریای رازی
۳۹	۲- اخوان الصفا
۳۹	پیدایش اخوان الصفا
۴۰	رسائل اخوان الصفا
۴۱	۳- فتیان
۴۱	ظهور فتیان
۴۱	فتوت‌نامه عبدالرزاق کاشانی
۴۲	۴- مکتب مشاء
۴۲	فلسفه مشاء
۴۲	ابویوسف یعقوب بن اسحاق کندی (۲۵۲-۱۸۵ ه.ق)
۴۲	فلسفه کندی
۴۴	برهان کندی در باب حدوث عالم

عنوان

صفحه

۴۵	نظریه کندی در باب نفس انسانی
۴۵	قوه حسی و قوه عقلی
۴۵	قوای متوسطه (بین قوه حسی و قوه عقلی)
۴۶	قوه عاقله
۴۶	کندی و فلسفه مابعدالطبیعه
۴۷	مهمترین آثار کندی
۴۷	ابونصر فارابی (۳۳۹-۲۵۹ ه.ق)
۴۸	فلسفه فارابی
۴۸	نظریه معرفت
۴۸	نظریه عادت
۴۸	منطق فارابی
۴۹	خدا در فلسفه فارابی
۴۹	نظریه فیض
۵۰	فارابی و نفس بشری
۵۱	ب- قوای مدرکه
۵۱	اخلاق و سیاست
۵۱	الف- اخلاق
۵۲	ب- سیاست
۵۲	انواع مدینه‌ها
۵۲	مدینه فاضله
۵۴	فارابی و نظریه نبوت
۵۴	مهمترین آثار فارابی
۵۵	ابوالحسن عامری (۳۸۱-۳۰۰ ه.ق)
۵۵	فلسفه عامری
۵۵	تأکید بر عقلانی بودن امور جهان
۵۶	مهمترین آثار ابوالحسن عامری
۵۶	ابن سینا (۴۲۸-۳۷۰ ه.ق)
۵۷	فلسفه ابن سینا
۵۷	تقسیم‌بندی علوم
۵۸	ابن سینا و علم منطق
۵۸	ابن سینا و علم طبیعی
۵۹	ابن سینا و نفس
۵۹	۱- اثبات وجود نفس
۶۰	۲- تعریف نفس
۶۰	۳- طبیعت نفس
۶۰	۴- حدوث نفس و خلود آن
۶۰	۵- وحدت نفس و بطلان تناسخ
۶۱	ابن سینا و عقل
۶۲	نظریه عقل در جامه‌رمزی خود
۶۳	مابعدالطبیعه ابن سینا

عنوان

صفحه

۶۴	اخلاق و سیاست.....
۶۵	تصوف در نظر ابن سینا.....
۶۵	مهمترین آثار ابن سینا.....
۶۶	عمر خیام (۵۱۰-۴۲۷ ه.ش).....
۶۶	موضوعات فلسفه خیام.....
۶۶	مهمترین آثار علمی و ادبی مهم خیام.....
۶۷	خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲-۵۹۷ ه.ق).....
۶۷	فلسفه خواجه نصیرالدین طوسی.....
۶۷	علم اخلاق.....
۶۸	خواجه نصیر و عرفان.....
۶۸	علم النفس.....
۶۸	قوای نفس.....
۶۸	خواجه نصیر و مابعدالطبیعه.....
۶۹	خواجه نصیر و منطق.....
۶۹	مهمترین آثار طوسی.....
۶۹	۵- مکتب اومانیسم اسلامی.....
۶۹	ابن مسکویه (۴۲۱-۳۲۵ ه.ق).....
۷۰	فلسفه ابن مسکویه.....
۷۰	اخلاق و نفس.....
۷۱	مهمترین آثار ابن مسکویه.....
۷۱	۶- مکتب ضد منشاء مستقل.....
۷۱	ابوریحان بیرونی (۴۲۷-۳۵۲ ه.ق).....
۷۱	مقام فلسفی بیرونی.....
۷۲	مهمترین آثار بیرونی.....
۷۲	۷- مکتب تهافت.....
۷۲	غزالی (۵۰۵-۴۵۰ ه.ق).....
۷۲	فلسفه غزالی.....
۷۲	غزالی و اخلاق.....
۷۳	تقسیم‌بندی فیلسوفان از نظر غزالی.....
۷۴	غزالی و علم کلام.....
۷۴	خود غزالی از متکلمان است ولی در این علم دو نقص دید:.....
۷۴	غزالی و انسان.....
۷۴	آرای غزالی در مورد انسان از دو منشاء است:.....
۷۴	مهمترین آثار غزالی.....
۷۴	امام فخر رازی (۶۰۶-۵۴۴ ه.ق).....
۷۵	فلسفه رازی.....
۷۵	مهمترین آثار امام فخر رازی.....
۷۵	برخی عقاید.....
۷۵	مهمترین آثار شهرستانی.....
۷۶	۸- مکتب اسماعیلی.....

عنوان

صفحه

۷۶	ابوحاتم رازی
۷۶	برخی عقاید
۷۶	مهمترین آثار رازی
۷۶	برخی عقاید
۷۶	صفات خدا
۷۷	مهمترین آثار سجستانی
۷۷	ابوحیان توحیدی
۷۷	برخی عقاید
۷۷	مهمترین آثار توحیدی
۷۷	ناصر خسرو (۴۸۱-۳۹۴ ه.ق.)
۷۸	آفرینش در نزد ناصر خسرو
۷۸	مهمترین آثار ناصر خسرو
۷۸	۹- مکتب اشراق
۷۸	فلسفه اشراق
۷۸	سهروردی (۵۸۷-۵۴۹ ه.ق.)
۷۹	فلسفه سهروردی
۸۲	سهروردی و عالم مثال
۸۳	مهمترین آثار سهروردی
۸۳	۱۰- مکتب متعالیه
۸۴	ملاصدرا (۱۰۵۰-۹۷۹ ه.ق.)
۸۴	فلسفه ملاصدرا
۸۴	۱- وحدت و تشکیک وجود
۸۵	۲- حرکت جوهری
۸۵	۳- علم و رابطه عالم (عاقل) و معلوم (معقول)
۸۶	۴- نفس، قوای نفسانی و تکوین و کمال و معاد آن
۸۶	مهمترین آثار ملاصدرا
۸۷	ملاهادی سبزواری (۱۲۸۹-۱۲۱۲ ه.ق.)
۸۷	فلسفه ملاهادی سبزواری
۸۸	مهمترین آثار سبزواری
۸۸	ملاحسن فیض کاشانی (۱۰۹۱-۱۰۰۶ ه.ق.)
۸۹	فیض و فلسفه
۸۹	فیض و تصوف و عرفان
۸۹	مهمترین آثار فیض کاشانی
۸۹	عبدالرزاق لاهیجی (متوفی ۱۰۷۲ ه.ق.)
۸۹	لاهیجی و فلسفه
۹۰	تصوف و عرفان
۹۰	مهمترین آثار لاهیجی
۹۰	علامه طباطبایی (۱۳۶۰-۱۲۸۱ ه.ق.)
۹۱	۱۱- مکتب اصفهان
۹۱	میرداماد (متوفی ۱۰۴۱ ه.ق.)

عنوان

صفحه

فلسفه میرداماد.....	۹۱
مهمترین آثار میرداماد.....	۹۲
شیخ بهایی (۱۰۳۱-۹۵۲ ه.ق).....	۹۳
برخی عقاید.....	۹۳
مهمترین آثار شیخ بهایی.....	۹۳
میرابوالقاسم فندرسکی (۱۰۵۰-۹۷۰ ه.ق).....	۹۳
فلسفه میرفندرسکی.....	۹۳
مهمترین آثار میرفندرسکی.....	۹۴
خلاصه فصل.....	۹۵
تست‌های آخر فصل.....	۹۶
پاسخ تست‌های آخر فصل.....	۱۰۳

فصل سوم: فیلسوفان مسلمان در غرب عالم اسلام

ابن مسره (۳۱۹-۲۶۹ ه.ق).....	۱۰۷
فلسفه ابن مسره.....	۱۰۷
مهمترین آثار ابن مسره.....	۱۰۸
ابن طفیل و فلسفه طبیعی.....	۱۰۹
۲- قول به وحدت نفس.....	۱۱۱
۳- تدبیرالمتوحد.....	۱۱۲
ابن رشد (۵۹۲-۵۲۰ ه.ق).....	۱۱۲
فلسفه ابن رشد.....	۱۱۲
وقایع نگاری سه بخشی فلسفه فکری- کلامی ابن رشد.....	۱۱۳
مهمترین آثار ابن رشد.....	۱۱۴
ابن سبعین (۶۶۹-۶۱۴ ه.ق).....	۱۱۴
فلسفه ابن سبعین.....	۱۱۴
خلاصه فصل.....	۱۱۷
تست‌های آخر فصل.....	۱۱۸
پاسخ تست‌های آخر فصل.....	۱۲۱

فصل چهارم: جایگاه عرفان و تصوف در نظر فقها، متکلمین و عرفا

ابوهاشم کوفی (متوفی ۱۵۰ ه.ق).....	۱۲۵
سفیان ثوری (متوفی ۱۶۱ ه.ق).....	۱۲۶
ابراهیم ادهم (متوفی ۱۶۲ ه.ق).....	۱۲۶
ازمهمترین شخصیت‌های این دوره:.....	۱۲۷
رابعه عدویه (متوفی ۱۳۵ ه.ق).....	۱۲۷
ذوالنون مصری (۲۴۵- ۱۸۰ ه.ق).....	۱۲۷
ابوطالب مکی (متوفی ۳۸۶ ه.ق).....	۱۲۹
مهمترین آثار حلاج.....	۱۳۰
ابوالحسن هجویری (متوفی ۴۶۵ ه.ق).....	۱۳۱
خواجه عبدالله انصاری (۴۸۱-۳۹۶ ه.ق).....	۱۳۳

عنوان

صفحه

۱۳۴ عین القضاة همدانی (۵۲۵-۴۹۲ ه.ق.)
۱۳۶ مُحی الدّین ابن عربی (۶۳۸-۵۶۰ ه.ق.)
۱۳۷ وحدت وجود
۱۳۷ اسماء و صفات الهی
۱۳۷ انسان کامل و کلمه
۱۴۰ از:مهمترین شخصیت‌های این دوره:
۱۴۰ فخر الدین عراقی (۶۸۸-۶۱۰ ه.ق.)
۱۴۲ مهمترین آثار قونوی
۱۴۲ شیخ محمود شبستری (۷۲۰-۶۸۷ ه.ق.)
۱۴۳ مهمترین آثار شبستری
۱۴۳ اوحدی مراغه‌ای (اصفهان) (۷۳۸-۶۷۳ ه. ق.)
۱۴۳ مهمترین آثار اوحدی
۱۴۳ حافظ شیرازی (۷۹۲ - ۷۲۴ ه. ق.)
۱۴۳ نعمت‌الله ولی (۸۴۰ - ۷۳۱ ه. ق.)
۱۴۴ کمال‌الدین عبدالرزاق کاشانی (متوفی ۷۳۶ ه. ق.)
۱۴۴ سید حیدر آملی (متوفی ۷۸۷ ه. ق.)
۱۴۴ عبدالرحمن جامی (متوفی ۸۹۸ ه. ق.)
۱۴۵ مهمترین آثار جامی
۱۴۶ خلاصه فصل
۱۴۷ تست‌های آخر فصل
۱۵۰ پاسخ تست‌های آخر فصل
۱۵۲ سوالات اصول فلسفه و عرفان اسلامی سال ۱۳۸۵
۱۵۵ پاسخنامه تشریحی اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۵
۱۶۰ سوالات اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۶
۱۶۳ پاسخنامه تشریحی اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۶
۱۶۸ سوالات اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۷
۱۷۱ پاسخنامه تشریحی اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۷
۱۷۵ سوالات اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۸
۱۷۹ پاسخنامه تشریحی اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۸
۱۸۳ سوالات اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۹
۱۸۶ پاسخنامه تشریحی اصول فلسفه و عرفان اسلامی سراسری سال ۱۳۸۹
۱۹۱ منابع و مأخذ